

Center for Biodiversitet v/Heine Refsing
Hvejselvej 127
7300 Jelling

Den
Sagsnr.: 4100
Ref.: HLAN
Tlf.: 33922172
E-mail: hlan@fvm.dk

Vedrørende Danmarks Landerapport til FAO's Report on the State of the World's Animal Genetic Resources

Folketingets Ombudsmand har med skrivelse af 25. januar 2005 videresendt henvendelse fra Center for Biodiversitet af 19. november 2004 med bilag til Udvalget til Bevarelse af Genressourcer hos Danske Husdyr, med en opfordring om at svare på den kritik, der fremføres omkring udarbejdelsen af den danske landerapport og den danske indsats for bevarelse af biodiversitet.

Udvalget til Bevarelse af Genressourcer hos Danske Husdyr (herefter benævnt Genressourceudvalget) har med brev af 16. februar 2005 oversendt Center for Biodiversitets henvendelse til Fødevareministeriets departement, blandt andet under henvisning til, at spørgsmålene dækker forhold forud for Genressourceudvalgets nedsættelse.

Center for Biodiversitet anmoder Ombudsmanden om at undersøge følgende forhold vedrørende udarbejdelsen af den danske landerapport:

- høringsproces,
- habilitet af det nedsatte "ad hoc udvalg" og
- Danmarks efterlevelse af Riokonventionen.

Konkret finder Center for Biodiversitet:

1. at en fastsat høring ikke fandt sted, og at der blev givet vildledende oplysninger herom til FAO,
2. at "ad-hoc udvalgets" uvildighed var tvivlsom qua sin sammensætning, og
3. at der kan stilles spørgsmålstegn ved, om Danmark lever op til sin ratificering af Riokonventionen, idet stadig flere regler, ifølge Center for Biodiversitet, besværliggør en traditionel dansk småavler-kultur.

Nedenstående udgør Fødevareministeriets svar på de tre forhold.

1. Høringsproces

FAO's (Food and Agriculture Organization of the United Nations) Kommission for Genetiske Ressourcer traf i 1999 beslutning om at iværksætte en samlet vurdering af verdens husdyrgenetiske ressourcer. Vurderingen skulle samles i en "State of the World Report on Animal Genetic Resources" baseret på nationale rapporter, såkaldte "Landerapporter". Fødevareministeriet udarbejdede kommissorium for udarbejdelse af den danske landerapport i maj 2001, og anmodede i forbindelse hermed Danmarks JordbrugsForskning (DJF) om at forestå udfærdigelsen af rapporten.

Kommissoriet fastlagde, at en ad hoc arbejdsgruppe skulle varetage arbejdet med udarbejdelsen af landerapporten. Af kommissoriet fremgik endvidere arbejdsgruppens sammensætning, samt at formandskabet skulle varetages af DJF. I kommissoriet hedder det, at: "Arbejdsgruppens udkast til rapport skal være færdig 1. maj 2002, og vil herefter blive sendt til høring i en bred kreds af interessenter." Center for Biodiversitet fremfører i sin henvendelse til Folketingets Ombudsmand, at denne høring ikke har fundet sted, samt at FAO er misinformeret herom.

Den 7. april 2003 afleverede Arbejdsgruppen sin rapport til DJF. Den 8. april 2003 sendte DJF, efter aftale med Fødevareministeriets departement, rapporten til formanden for Genressourceudvalget. Den 10. april 2003 blev rapporten sendt til skriftlig høring blandt medlemmer af Genressourceudvalget samt tilforordnede med svarfrist til d. 30. april 2003. Herudover blev ikke foretaget yderligere høring. I maj 2003 orienterede Genressourceudvalgets formand departementet om Udvalgets godkendelse af rapporten. Herefter blev den oversat til engelsk af Direktoratet for FødevareErhverv og oversendt elektronisk til FAO den 30. juli 2003.

Genressourceudvalgets avlerrepræsentant for svin, Birgit Bak, anmodede på opfordring af Center for Biodiversitet om, at spørgsmålet om rapporten og høringsprocessen i relation hertil blev sat på dagsordenen for det nye Genressourceudvalgs¹ møde den 11. december 2003. Udvalget modtog i forlængelse heraf en redegørelse om forløbet vedr. udformning af landerapporten, og der blev på mødet den 11. december

¹ I august 2002 nedsatte Fødevareministeriet en særlig arbejdsgruppe til at udarbejde forslag til en strategi for bevaringsarbejdet med gamle danske husdyrracer (Strategiudvalget). I januar 2003 afleverer udvalget sin rapport, og nedsættelsen af det nye Genressourceudvalg, som afholder sit første møde den 11. december 2003, er en følge heraf.

2003 orienteret om, at beslutningen om at undlade at sende landerapporten i høring i en bredere kreds skulle ses på baggrund af:

- a) at landerapporten ikke indeholdt forslag til fremtidig strategi, men alene rummede en beskrivelse af status,
- b) at avlerne var repræsenteret i arbejdsgruppen med 2 personer mod 1 som oprindeligt planlagt,
- c) at rapporten havde været til høring i det tidligere Genressourceudvalg, inden den blev godkendt af ministeriet, og
- d) at der derudover på daværende tidspunkt forelå en uafklaret situation med hensyn til genressourcearbejdets organisering.

Ovenstående fremgår af referatet fra mødet i Genressourceudvalget den 11. december 2003. Det fremgår endvidere af referatet, at det blev aftalt, at såfremt der var faktuelle fejl i rapporten, og disse blev meddelt skriftligt til Genressourceudvalgets sekretariat inden 19. januar 2004, ville formanden i samarbejde med sekretariatet vurdere behovet for at viderebringe rettelserne til FAO. Udvalget tog orienteringen til efterretning, og Genressourceudvalgets sekretariat blev ikke inden for den fastsatte frist kontaktet om sagen.

I forordet til Landerapporten, som er oversendt til FAO, beskrives processen for Landerapportens tilblivelse. Det fremgår af forordet, at: "Genressourceudvalget har haft lejlighed til at kommentere et udkast til rapporten samt tabelbilaget". Der nævnes således i den til FAO oversendte rapport ikke yderligere om høring. Dog skal bemærkes, at det oprindelige kommissorium er medtaget som appendiks til rapporten, og heri hedder det, som tidligere beskrevet, at rapporten skal sendes til høring i en bred kreds af interessenter.

Fødevarerministeriets departement havde udarbejdet kommissoriet for opgaven med udarbejdelse af landerapporten, og havde på den baggrund mulighed for efterfølgende at foretage ændringer i arbejdets tilrettelæggelse. Beslutningen om at sende rapporten til høring i Genressourceudvalget, og ikke i en bredere kreds, blev aftalt mellem Fødevarerministeriets departement og DJF.

Fødevarerministeriet finder på baggrund af ovenstående ikke, at der kan rejses kritik af forløbet med høring, ligesom der heller ikke findes belæg for, at FAO skulle være fejlinformeret. Dog burde det for god ordens skyld have været bemærket i rapportens

forord/indledning, at der var foretaget denne ændring i arbejdsprocessen omkring udarbejdelsen af landerapporten i forhold til det oprindelige kommissorium.

2. Habilitet af det nedsatte ”ad hoc udvalg”

Center for Biodiversitet sætter i sin henvendelse spørgsmålstegn ved den nedsatte ”ad hoc arbejdsgruppes” uvildighed.

Sammensætningen af arbejdsgruppen blev fastlagt i kommissoriet. Gruppen bestod af 2 repræsentanter fra Udvalget til Bevarelse af Genressourcer hos Danske Husdyr, 1 repræsentant fra Fødevarerministeriet, 1 repræsentant fra landbrugserhvervet, 1 repræsentant fra bevaringsforeninger, 1 repræsentant fra Kulturministeriet og 1 repræsentant fra Miljøministeriet. DJF anmodede nævnte ministerier, organisationer og foreninger om at udpege medlemmer til arbejdsgruppen.

Efterfølgende blev det besluttet at medtage endnu en repræsentant fra bevaringsforeningerne, således at disse foreninger var repræsenteret ved to personer. Der aftaltes således også her en ændring i forhold til det oprindelige kommissorium.

Der kan konstateres personsammenfald i forhold til det daværende Genressourceudvalg. Imidlertid er det husdyrgenetiske område et snævert fagligt område, og ved udpegningen af medlemmer til arbejdsgruppen blev lagt vægt på, at medlemmerne havde et solidt kendskab til arbejdet på området for at give den bedst muligt beskrivelse af den danske indsats på det husdyrgenetiske område.

Fødevarerministeriet finder således, blandt andet henset til ønsket om at sikre en af-rapportering på højt fagligt niveau, ikke at gruppens sammensætning var problematisk.

3. Danmarks efterlevelse af Rio-konventionen

Fødevarerministeriet finder ikke, at der i Center for Biodiversitets henvendelse er anført konkrete forhold, der giver anledning til at betvivle, at Danmark lever op til sin ratifikation af Riokonventionen. Ministeriet har modtaget følgende orientering fra Genressourceudvalget.

Udvalget til Bevarelse af Genressourcer hos Danske Husdyr har i brev af 16. februar 2005 oplyst følgende til Fødevareministeriet:

” Genressourceudvalget er, blandt mange andre forhold af betydning for bevaringen af generne i danske husdyr, også opmærksom på, at veterinære regler og standarder i visse tilfælde kan udgøre en gene for de avlere, der ønsker at medvirke til den levende (in situ) bevarelse af truede husdyrracer.

Genressourceudvalget har i 2004 derfor iværksat en række initiativer, ligesom nye initiativer forventes iværksat i 2005.

Blandt initiativerne i 2004 kan nævnes, at Udvalget ultimo 2004 har igangsat udarbejdelsen af en informationsfolder. Folderen, som forventes at være færdig medio 2005, vil både indeholde en overordnet motivering af bevaringssagen og konkret information om de mest truede racer. Folderen påtænkes distribueret bredt, og vil således både kunne bidrage til fortsat motivering af eksisterende avlere og tiltrække nye sådanne.

Desuden har en arbejdsgruppe nedsat under Udvalget i 2004 gennemført en indledende kortlægning af problemstillinger vedrørende veterinære regler. Arbejdet resulterede i et oplæg, som efterfølgende er drøftet med Fødevarestyrelsen. På en række områder har denne proces resulteret i, at der nu iværksættes nærmere analyser af muligheder for dispensationer og regelændringer. Hertil kommer, at Genressourceudvalgets medlemmer fremover vil være høringsparter i relation til nye reguleringsmæssige initiativer af relevans for bevaringssagen.

Hvad angår 2005 påtænker Udvalget at opstille indikatorer, der kan afdække udviklingen i den danske avlerkultur. Antal medlemmer af avls- og raceforeninger kunne udgøre en blandt flere af sådanne mulige indikatorer. Alderssammensætningen af foreningernes medlemmer kunne udgøre en anden. Skal avlerkulturen opretholdes er det således nødvendigt løbende at rekruttere nye avlere – og derved sikre et generationsskifte på området. Indikatorerne er endnu kun under overvejelse og opbygningen af en tidsserie (data for flere på hinanden følgende år) forudsættes under alle omstændigheder, før der kan udledes noget sikkert af disse. Genressourceudvalget forventer imid-

lertid, i tæt dialog med Skov- og Naturstyrelsens repræsentant i Udvalget at indlede arbejdet med disse indikatorer i 2005.

Hertil kommer, at Udvalget også i 2005 forventer at disponere en del af sit budget på informationsmaterialer og – aktiviteter, der kan medvirke til at udbrede kendskabet til bevaringssagen blandt aktive og potentielle avlere.”

Skov- og Naturstyrelsen, Miljøministeriet, har været forelagt Genressourceudvalgets udtalelse, jf. ministeriets rolle som national koordinationspunkt for Biodiversitetskonventionen. Skov- og Naturstyrelsen har den 21. april 2005 oplyst til Fødevarerministeriet, at styrelsen tilslutter sig Genressourceudvalgets udtalelse.

Med venlig hilsen

Henry Damsgaard Lannig

Kopi af dette brev er sendt til:

- Folketingets Ombudsmand
- Udvalget til bevarelse af Genressourcer hos Danske Husdyr
- Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri. Kopi af fødevarerministerens oversendelsesbrev til folketingsudvalget vedlægges.